

ראשונה — הנחתי שהיא חולה ויש לקרוא לרופא. אומר ועושה. כאשר חזרתי מהטלפון, כבר היתה השעה 07.00.

נהג החלב הסתובב סביב האוטו כמו אריה בסוגר, והמספויניק שגמר כבר קפה שני שאל אותי בחיוך סארקאסטי אם השעון לא צילצל הבוקר. המבכירה היתה עדיין בחוץ — מסרבת לכל פקודות מטכ"ל. תחילה ניסיתי עליה את טכסיס הג'אק (אתה נכנס מתחתיה ומרים אותה בשיטת הג'אק ואז היא מאבדת את כושר ההתנגדות), אך הסתבר לי שכבר אינני כליכך בכושר, ואז נזכרתי בעגל שלה הקשור בחוץ. הכל הלך חד וחלק והיא היתה כבר חצי בפנים, אלא שהתקרבותי יותר מדי אל הפרה שמלפנים (שדרת־דג!) והיא — שלא היתה רגילה לעגלים הולכי־על־שתיים במכון — נבהלה מעט, ואז חשתי חבטה בריאה בקרסול. הקרקע נשמטה לי מתחת לרגליים והראש נחבט עמומות בריצפת הבטון.

התעוררתי במרפאה; השעה היתה 8.15; שוב סיימתי את יום העבודה לפני הזמן! לצערי לא יכולתי להעמיד את עצמי במיבחן שאר הסעיפים; אעשה זאת מיד כשאבריא. חפצי־בה, אוקטובר 1969 ד"ר אריאל

תערוכת הבקר ביהודה ושומרון

הקדמה

הרושם הוא — חוסר אחידות במיבנה הגוף ועטינים גרועים. הבקר הפריזי שביהודה ושומרון — מוצאו ממקורות שונים מחוץ־לארץ, וייתכן גם מגנבות והברחות מישראל לפני מלחמת ששת־הימים, ובמקצת מקניות בישראל. אין, כמובן, הורעה מלאכותית ומרביעים את הפרות בפרים מקומיים שונים; מובן מאליה שתוצאות רבייה זו בלטו במוצגי התערוכה.

הבקר לחלב ביהודה ושומרון

בקר החלב מוחזק בעדרים קטנים והחלב נמכר באופן ישר לצרכנים על ידי היצרנים, או ע"י חלבנים־סוחרים.

מחיר החלב לצרכן הוא למעלה מ־60 אגורות לליטר. התמורה לייצרן נעה בין 30 ל־60 אגורות רות.

בהזנת הבקר מתלבטים שם בבעיות דומות לשלנו — מחסור במספוא גס, בייחוד בעונת הקיץ. יש מקרים שתפריט המזון בקיץ הוא תבן, גרגירי כרשינה — (כמקור לחלבון) ושעור רה; יש שמזינים בתערובת מ"מ שמתקנים ב־מקום.

צריכת החלב ותוצריו נמוכה והייצור באיזור מספק כנראה את הביקוש המצומצם. קיימת נטיה להגדיל את עדרי החלב ולקנות בקר בישראל. רמת התנובות אינה ידועה, אולם

ב־15 ו־16 באוקטובר התקיימה בסביבת בריכות־שלמה, ליד בית־לחם, תערוכה חקלאית של איכרי יהודה ושומרון.

מוצגי הפירות, ובמיוחד של זני ענבים וזיתים, ושל ירקות היו מרשימים ביותר. הוצגו גם מכונות וכלי־עבודה חקלאיים, ציוד לבעלי־מלאכה (לעיבוד עצי זית), לכל־כלת־בית, להדברת מחלות ומזיקים וכדומה.

היתה גם תצוגה קטנה של בעלי־חיים — בקר וצאן, וקיימה התחרות ברכיבה על גמלים. ההשתתפות בתערוכה היתה המונית.

תערוכת הבקר

תערוכת הבקר, אשר לדעת „חוקרי קדמו־ניות" הינה הראשונה באיזור מאז 5,700 שנה (2), לא הרשימה באופן מיוחד.

הוצגו 15 ראשי בקר — פרות, עגלות ועגל אחד, שנבחרו במשקי הסביבה. שלש פרות ומבכירה אחת זכו בפרסים. המבכירה זכתה בפרס ראשון; מוצאה מעדר מעלה־החמשה.

מטרת התערוכה היתה חינוכית בעיקר, ודי־מארגניה היה קשה לשכנע את החקלאים להציג את בקרם. על אף כל זאת הודגם בצורה נאמנה למדי הבקר הפריזי, המוחזק ביהודה ושומרון.

דמנות הזו, ביידענו שחקלאי יהודה ושומרון, רובם ככולם, יודעים אך מעט מהנעשה אצלנו בענף הרפת.

כשאלת קידום ההזרעה המלאכותית, מתעוררים ספקות וחששות מחמת התנגדותם של בעלי העדרים הגדולים ל"חידוש" מעין זה, כי אלה הם המחזיקים בפרים להרבעה טבעית, והם חוששים איפוא מצימצום הכנסותיהם מהרבעות הפרות במשקים שאין מחזיקים בהם פרים. אביע גם דעתי שלבוקרים הישראליים אין לחשוש מהתחרות מצד בוקרי השטחים, לא עכשיו ולא בעתיד, ואין ספק שאפשר להפיק תועלת מידית מהסיוע וההדרכה שיינתנו בפיתוח הענף ביהודה ושומרון; אין גם לחשוש מנזקים בעתיד, לאחר שרמת הענף תעלה בשטחים אלה. יש להניח ששיתוף פעולה וקשרים הדוקים יותר בכל סעיפי הייצור (גם בבשר) בענף הבקר יהיו לתועלתם של כל העוסקים בו.

בנימין לב

האגף לבעלי-חיים

בתערוכה נמסר שהפרות הניבו שיאים יומיים שלמעלה מ-30 ליטר (?).

הצעות לשיפורים

כל בעלי המקצוע מישראל שביקרו בעדרים ביהודה ושומרון הציעו אותן ההצעות לשיפור המצב כיום ולפיתוח הענף בעתיד, בהביאם בחשבון שצריכת החלב באיזורים אלה תלך ותגדל.

לקידום הטיפוח הוצע השימוש בפרים מאושרים לרבייה בשיטת ההרבעה הטבעית; וכן הוצע להתחיל בהזרעה מלאכותית בזירמה שיקנו במכונים בישראל.

ההזרעה תבוצע ע"י אנשי המקום שיוכשרו בישראל לתפקיד זה. לשם שיפור ההזנה הוצע להחליף את הכרשינה בכוספת-סויה (כמקור לחלבון) ולהכין תערובות מ"מ במקום, כמקובל בישראל, או לקנות תערובת מ"מ מוכנה בישראל.

הוצע להקים רפת-הדגמה שתנהל כפי המקובל בישראל, כדי לשכנע את איכרי יהודה ושומרון שגם באיזורים אפשר יהיה להגיע לתוצאות טובות בבקר הישראלי. רפת כזו כבר הוקמה באיזור עזה.

ההזדמנות שהוחמצה בתערוכה זו

יש להצטער על כך שתערוכה זו לא נוצלה כמעט לחלוטין להצגת ולהדגמת תוצרי ישראל שיש להם שייכות לענף הרפת. אפשר היה, באמצעות מוצגים שונים, לעורר התעניינותם של המבקרים בצריכת חלב ומוצריו מתוצרת ישראל, קניית זירמה ותערובת מ"מ, לעוררם לריכישת בקר מעדרינו, לקניית מכונות חליבה וכד'. וכד'.

הוצגו בס"ה: מכונת-חליבה, מהטיפוס שאינו מקובל במשקינו, וטנק להובלת חלב מהמשק למחלבה (?); ובזה כאילו הודגם משק החלב הישראלי בתערוכה זו.

ידוע לי שמארגני התערוכה פנו אומנם לגורמים שונים בהצעות להשתתף בתערוכה זו, אולם הם לא נענו כלל; וחבל שהוחמצה ההזדמנות.

הורנקס

אשחה להסרת קרני בני בקר

השיטה היעילה והחסכונית אשר הוכיחה את עצמה מזה שנים

ניתן להשיג בכל סניפי:

המשביר המרכזי

המחלקה לחימיקלים